

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A képviselők megvesztegetése.

Tolnavármegye feliratot intéz a képviselőházhoz: alkosson törvényt a törvényhozás a képviselők megvesztegetése ellen.

Pedig a képviselők megvesztegetése ellen nincs szükség törvényre, nem akarunk ilyen törvényt, ez a törvény nem kell nekünk, ez a törvény fölösleges, megalázó és bántó és e törvény megalkotása ellen tiltakoznunk kellene. Képviselőnek lenni: ez valamikor a polgári érdemek koronája volt, a legkülönb disz, a mely egy embert, polgárt és hazafit érhetett. A képviselőség disze és tekintélye talán halványodott és csökkent a zavaros évek folyamán, de annyira nem halványodhat és nem csökkenhet, hogy törvényre legyen szükség a képviselők megvesztegetése ellen. És ha volnának napok, vagy volnának emberek, a melyeken és a kikre nézve szükségesnek látszik a törvény megalkotása, — nem szabad elismernünk, hogy ez a kényszerűség megvan. A nemzeti méltóság, a közélet minden ideális felfogása tiltakozik ellene.

De nincs is meg a kényszerűség. Eddig nem volt törvény a képviselők megvesztegetéséről és a képviselői tisztesség a nemzeti közvélemény ítélete alá volt helyezve. Ez a nemzeti közvélemény nem sujtóbb, nem hatásosabb, nem méltóságosabb és nagyobb dolog-e, mint egy pár paragrafus, a mely holmi büntetésről beszél? Évtizedekig nem volt-e elegendő védelem a közvélemény?

És a mikor évtizedek eltelté után történt egy, egyetlenegy kísérlet képviselők megvesztegetésére, nem volt-e a nemzet hangos ítélete külön, méltóságosabb és lesujtóbb, mint valamely paragrafusos ítélet, a melyet meglehet felebbezni, a

melyet csürni-csavarni lehet és a melyet például a királyi kegyelem el is engedhet? Az a szerencsétlen gróf, aki próbálkozott vele, jobban el volt ítélve, mintha a királyi ügyészség vádolta volna.

Még preventív intézkedésnek is kisebb értékű a paragrafus annál a felfogásnál, a mely a közvélemény ítéletével fenyegeti a deliktumot. Szimpla lélektani tétel, hogy a paragrafus ítéletét könnyebben kockáztatja akárki, mint azt a rettenetes, lesujtó, halálos verdiktet, a mely a milliók szavában van. A mig nincs róla törvény: addig a képviselői megvesztegetés valamely hallatlan, kimondhatatlanul alávaló, megnevezhetetlenül gyalázatos bűn. Ha törvény van róla, akkor közönséges véték, talán olyan, mint valami rendőri kihágás, legrosszabb esetben olyan, mint ha valaki a fináncot akarná megvesztegetni, hogy csempészett dohányját ne vegye észre.

A képviselőház végre mégis csak a nemzetet képviseli. Ragaszkodnunk kell hozzá — már csak a reményért is, hogy valamikor úgy lesz — hogy a képviselőház maga a nemzet. A képviselőház a népfelség hordozója, a nemzeti szuverenitás akarata és hangja. És törvényt csináljunk a képviselők megvesztegetéséről? . . . Hiszen ez annyit jelent: hisszük, feltesszük, lehetnek tartjuk, hogy ez a nemzet eladó, hogy vele kufárkodni lehet, hogy önmagát eladónak, olcsónak tekinti. Nem, ezt a vallomást nem szabad törvénybe írunk.

Maradjon ez a véték kodifikálatlanul, annak a hallatlan és kimondhatatlan bűnnek, a melyet nem hiszünk el senkiről.

Solon nem csinált törvényt az apagyilkosságról, mert — ugymond — nem hiszi, hogy ez a bűn elkövethető. Ne csináljunk törvényt a képviselők megvesztegetéséről sem, ne higgyük a

nemzet négyszáz választottjáról, hogy ebbe a bűnbe beleeshetnék. És ha mégis beleeshetnék, jobb, okosabb szebb és hozzánk méltóbb dolog hinni, hogy Athénbe nincs apagyilkosság és Magyarországon nincs hazáárulás.

A szabad lyceum.

Már vagy két éve indították meg a mozgalmat, amelynek célja szabad lyceum alakítása lett volna. Már az alapszabályokat is megcsinálták, de ezzel azután meg is szűnt a mozgalom. Azóta aludt a leányzó.

Bolits József dr. kulturatanácsos és még több érdeklődő azonban néhány nap előtt elhatározták, hogy a mozgalmat újból megindítják. Az előmunkálatokat maguk között megbeszélték és e megbeszélés alapján mára a főgymnasium tanácstermébe értekezletet hívtak össze.

Az értekezleten a többek között megjelentek: Bóbits József, Kosztolányi Árpád, Milkó Izidor, Szinger Bernát, Barsy László, Lukácsy István, Csillag Károly, Révész Ernő, Bige György, Békeffy Gyula, Töncs Gusztáv.

Az értekezleten Kosztolányi Árpád főgymnasiumi igazgató elnökölt. Előadta az eddigi mozgalmak történetét és sikertelenségét, s azt a kérdést tette föl, vajjon a megjelentek meg akarják-e alakítani a szabad lyceumot.

Bóbits József dr. ismertette ezután az előmunkálatokat és az értekezlet célját.

A megbeszélés folyamán felszólaltak még Milkó Izidor, Szinger Bernát, Lukácsy István, Bige György, Töncs Gusztáv.

Végül Békeffy Gyula dr. indítványát fogadták el, mely szerint a megjelentek tagokat fognak gyűjteni s a taggyűjtő iverket a mához két hétre megtartandó értekezletnek előterjesztik. Ez az értekezlet határozza azután meg az alakuló közgyűlés határnapját.

Tekintve a mai értekezleten észlelt lelkes hangulatot és ügybuzgalmat, most már biztosan merjük mondani, hogy az ősszel már véglegesen meg-

alakul a szabad lyceum egyesület, s hogy a tél folyamán már megkezdni nemes működését.

BAJAI HIREK.

(Saját tudósítónktól.)

Baja, szept. 13.

— **A szabadkai színtársulat Baján.** A bajai színházközönség minden rétegében valósággal lelkesedést keltett az a nem remélt tanácshatározat, mellyel kimondatott, hogy Peti Ihsz Lajos színjátszási engedély iránti kérelmének hely adatik és hogy nevezett igazgató a hat hétre terjedő szezont f. hó 20-án a »Bárány« szálló színháztermében megkezdheti. Nagyban folyik most már a veterán és igazán rég kiszolgált színházterem tatarozása, hogy még egyszer, utoljára befogadja Thália vendégpajjait, mert a tanácshatározatban kifejezetten bennfoglalatik az is, hogy ez az utolsó engedély, mely ebben a tűzveszélyes fészekben megadatik, ami immár csalhatatlanul kedvező auspicium arra nézve, hogy az évek óta vajudó állandó közház jövő esztendőre megszületik.

— **Építik a bajai hidat.** Baja városának évtizedes óhaja, a baja-báttaszéki hid ügye, melyért a bajai szabadelvűpárt vezérférfia, dr. *Lemberger* Ármin szerkesztővel az élükön, a társadalomban és a sajtóban közel 10 éven át oly lankadatlan agitációt fejtettek ki, az előmunkálatok immár megejtetvén, legközelebb megvalósul. A kereskedelemügyi miniszteriumból kapott hirt szerint, most dolgoznak a pályázat kiírásán, mely már novemberben megjelenik. A hidépítés munkája elodázhatatlanul 1905 március havában megkezdődik.

— **Még egy bajai közgyűlés a Schmausz óra alatt.** A népszerű főispán még egyszer eljön Bajára elnökölni, hogy az ő égisze alatt nyersen betetőzést a szervezési szabályrendelet rekonstrukciójának nagy munkája, mely hónapok óta folyik a torony alatt. Az őszi restauráció küszöbén nyélbe ütök most már azt az új szervezést, mely Baja városának amugy is pontos közigazgatását mintaszerűvé van hivatva emelni. E célból — hirt szerint, — még szeptember hó folyamán tart közgyűlést a törvényhatósági bizottság.

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatos szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban 4. — kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti cizéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz.)

Sirolin

Lujza hercegnő Párisban.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 13.

Romantikus szökése után Koburg Lujza hercegnő most úgy él a francia fővárosban, mint az egy király leányához illik. A maga részére a szálló első emeletén bérelt nagyobb lakást s Mattasich Gézának csak annyit engedett meg, hogy ugyanannak a szállónak ötödik emeletén helyezze el a podgyászát.

A volt főhadnagy minden nap az etikett szabályainak megfelelő szer-tartásos meghívót kap, hogy a hercegnőnél jelenjék meg vacsorára, de vacsora után azonnal el kell hagynia a szállót. Napközben a hercegnő rendszeren otthon marad.

Tegnapelőtt elolvasta Bomget új regényét a Divorcet, majd pedig elmés kritikát írt a regényről, hogy szórakozzék. A kritikát az aktákhoz csatolják, hogy ezzel is bizonyítsák a hercegnő épelméjűségét. Társalkodóján kívül a hercegnő két cselédet tart. Az ebédet és a vacsorát a szállóból hozzák a hercegnőnek.

Tegnap a hercegnő ügyvédje útján bejelentette a rendőrségnél, hogy Párisban van s nem akar a rendőrség előtt titokban maradni. A szabadságon levő Lépine rendőrfőnök helyett Laurent fő titkár fogadta az ügyvédet, akit megbízott, hogy a rendőrség nevében mondjon köszönetet a hercegnőnek a bejelentésért. Laurent hozzátette, hogy a párisi rendőrség már a hercegnő párisi tartózkodásának első napja óta tudja, hogy Lujza hercegnő a francia fővárosban van. Kijelentette, hogy a hercegnő teljes biztonságban érezheti magát Párisban, hacsak, amit különben kizártnak tart, viselkedésével magára nem vonja a közfigyelmet. A rendőrség Mattasich párisi lakását is ismeri.

Halálos vasuti szerencsétlenség.

Halálos vasuti szerencsétlenség történt ma hajnalban a 86. sz. vasuti őrháznál. A 908. számú Szabadka felé haladó személyvonat egy lovas kocsiján a reggeli piacra tartó asszonyt darabokra szaggatott, a lovat is megölte, a kocsit ezer darabra törte.

A rendes uton haladó kocsin ülő asszony nem vette észre a vonat közeledését, s minthogy a sinpárt átszelő utat elzáró sorompó sem volt leeresztve, a ló akadálytalanul tartott a sinpár felé, melyen a vonat teljes gőzzel közeledett.

Vonat és kocsit egyszerre értek a keresztezéshez. A kocsit a vonat elé került. A másik pillanatban a gép lovat, kocsit, asszonyt irtózatos erővel sodort maga előtt. Néhány pillanat múlva pedig az asszony holttestén keresztül robogott tovább. A lovat leütötte a sinek mellé, de már szintén élettelenül. A kocsit kis darabokra törve találták meg.

A vasuti előjáróság azonnal megindította a nyomozást, hogy a szerencsétlenség okát kiderítse. Az egész felelősség a 86. számú vasuti őrház őrét terheli, aki elaludt. Így azután nem eresztette le a sorompót, a vonatot nem várta s a gépész nem is sejtette, hogy minő szerencsétlenség felé vezet a gépét.

A megyei főispán fiának balesete.

Latinovics Pál, megyei főispán legfiatalabb fiának balesetéről kapunk hírt.

A főispán fia napok óta veddége volt Polgár szőlőbirtokosnak a bacsalmási szőlőkben. Tegnapelőtt este, mikor házigazdái már pihenni tértek, Latinovics besétált a szőlőktől mintegy háromnegyed órányira fekvő Bácsalmásra.

Azután hogyan, hogyan nem, arról értesítést nem kaptunk, ismeretlen tettesek megtámadták és összeszurkálták. Azt beszélik, hogy a tettesek tamburások voltak.

A fiatal embert vérében heverve találták meg az utcán teljesen eszméletlen kívüli állapotban. Azonnal értesítették a rendőrséget és a szolgabírószolgabírókat, ahonnan haladéktalanul a tett színhelyére siettek. A segítségül hívott orvos megállapította, hogy a sebek nagyon súlyosak. Ezután bekötözte a fiatal ember sebeit, akit hazaszállítottak Borsódra.

Borsódon most a halállal vívódik a szerencsétlenül járt fiatal ember.

A hasban felejtett csiptető.

— Dollinger tanár ügye. —

(Saját tudósítónktól.)

A belekben felejtett csipesz, Dollinger egyetemi tanár kellemetlen ügye még mindig nagy mértékben foglalkoztatja az egész ország közvéleményét. Szegény elpusztult aszszonyt, Lédecziné Ehmann Terézt már eltemették a szegedi temetőbe, a férje pedig kártérítési pört indított a professzor ellen.

Dollinger tanárnak természetesen igen kellemetlen az ügy, két napja ben sem volt a klinikán, egész nap bezárkózik a svábhegyi Béla királyut 36. szám alatti gyönyörű villájába, ki se jön a dolgozó szobájából. Ha keresik, a személyzet azt a választ adja, hogy a professzor ur elutazott Budapestről.

Beszélgetés a tanárral.

Egyik fővárosi újságíró ma felkereste Dollinger tanárt és beszélgetett vele a szerencsétlen operációról.

Az újságíró megkérdezte Dollingert, hogy igaz-e némely lapnak az a híre, hogy a professzor nem ismeri el magáénak az újságokban megjelent azon nyilatkozatát: hogy a szerencsétlen asszony halála nincs összefüggésben a benfelejtett csipeszszel?

— Dollinger válasza a következő volt:

— Először kijelentem önnek, hogy nem a nyilatkozat volt apokrif, hanem a cáfolat. Én tényleg konferáltam újságírókkal és megmondtam, hogy az asszony halálát más okozta, illetőleg okozhatta. Hogy mi, azt nem tudom!

Kijelentem továbbá önnek, hogy semmiféle újabb nyilatkozatot nem ígértem, de nem is ígérek addig, míg ezt az ügyet nyugodtan, csendesen meg nem fontolom az ügyvédemmel. Vele együtt megbeszéljük magát az ügyet és a további teendőket. Akkor azután rendelkezésére bocsátok egy új nyilatkozatot, amely végleg s lesz.

Az interjuvóló még megjegyezte:

— Erre a nyilatkozatra bizony szükség volna tanár ur, a közvélemény temperálása szempontjából is!

A tanár ezt válaszolta:

— Én ezt az ügyet, kérem, és a véleményeket nem a közvélemény ítéletének tartom, hanem egyes emberek rosszindulatának.

HIREK. TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Szeptember 25. A kath. legényegylet szilvetei mulatsága saját helyiségében.

Október 2. A szabadkai szabómunkások és munkások szilvetei mulatsága a „Szarvas” vendéglőben.

— Személyi hír. Rohonyi Gyula országgyűlési képviselő ma Szabadkán időzött.

— A törvényszékről. Lobmayer István kir. főügyész ma a törvényszéki fogházat vizsgálta meg és a tapasztalt rend fölött meglegedésének adott kifejezést.

— Városi építkezések megtekintése. Schmausz Endre főispán ma délután Szalay Mátás főkapitány, Váli Gyula építész mérnök és a két állami állatorvos kíséretében megtekintette az új vágóhidat, a melynek minden osztályán dolgoztak. A főispán innen a közközházba ment, hol a személyzeti osztály kibővítési munkáját tekintette meg. A közközházi építkezést ma délelőtt dr. Biró Károly polgármester is megsejmelte.

Előkészítő tan. esülés A város törvényhatósági bizottságának 24-ikén megtartandó közgyűlését holnap délelőtt készíti elő a városi tanács Schmausz Endre főispán elnöke alatt. A közgyűlés tárgysorozatát lapunk legközelebbi számában adjuk közre.

— Új tüzoltó tisztjeink. Ismét fényes tanujelét adta két jeles tüzoltó tisztünk annak, hogy mennyire méltó az a hirnév és elismerés, a melyben önkéntes tüzoltóságunk európaszerte részesül. Milassin Andor és ifj. Birakis Lajos önkéntes tüzoltó tisztjeink a magyar országos tüzoltó szövetség által aug. 22-től szept. hó 10-ig tartott XIII. országos tüzoltó szaktanfolyamon vettek részt és mindketten kitűnő hivatásos tüzoltói oklevelet nyertek. Ez által tehát városi tüzoltóságunk jövője biztosítva van, amely szükség esetére a jelenlegihez méltó vezetőt fog kapni. Bácskából még ifj. Hanák János és Antal Sándor bácsföldvári önkéntes tüzoltó tisztjeink vettek részt a tanfolyamon és annak végeztével látogatási bizonyítványt nyertek.

— A m. á. v. köréből. Szász Hugó helybeli államvasuti szertartónök a közelmúlt napokban nyugdíjaztatása iránt folyamodott.

— A székely szövetség elnöke Szabadkán. A székely szövetség elnöke, Deák Lajos kir. tanácsos tanfelügyelő, holnap Szabadkára érkezik, hogy több fontos székely kérdéshez anyagot gyűjtsön.

— A házi ezred távozása. A 86. gyalogezred ezredőzpontosítási gyakorlatai befejezést nyertek. Tegnap volt az utolsó harszerű gyakorlat. A budapesti zászlóaljnak csütörtökön távoznak városunkból. Ma este bucsuzott a házi ezred kitűnő zenekara városunk közönségétől a Bárany szálloda éttermében. A zsuffolásig megtelt étterem közönsége élénken tüntetett gyakori tetszésnyilvánításával a kitűnő muzikusok mellett. A zenekart ezuttal a szabadságáról bevonult Fučík karmester vezényelte, a kinek több szép zeneszerzeményét adta elő a zenekar ittidőzése alatt.

— Halálozások. Gaganovits Imréné Rieger Mária tegnap 55 éves korában elhunyt. Az elhunytban Gaganovits Máté az osztrák-magyar bank flókjának főtisztviselője édes anyját gyászolja. — Hidegh Jenőné, a kir. törvényszék büntető irattárosának neje az éjjel elhunyt.

— Polgármesteri kinevezések. Dr. Biró Károly polgármester Kremptics Fabiánt hivatalsszolgájjává és Orcsics, Ferencet városi tüzoltóvá nevezte ki.

— Megakadályozott kardpárbaj. Dr. Brichta Nándor és Dénes József ügyvédek Zentán, vasárnap d. u. 1 órakor kardpárbajt akartak vívni a színházteremben, midőn Márkus Urbán rendőrbiztos és Pecárszky Vélykó rendőr az ajtót rájuk törték és a vivó kardokat a rendőrségre vitték.

— Árverés a földmives iskolában. A palicsi földmives iskola gazdasági jószágállományának főlegét vasárnap árverezték el az intézet helyiségében. Az eredmény a mostani nyomott árak mellett meglepően kedvező volt, a mi csak azt bizonyítja, hogy a földmives iskolában mintaszerű gazdálkodás folyik. A törvényhatósági bizottság még a szokottnál is nagyobb érdeklődést tanúsított, amennyiben dr. Biró Károly polgármester mellett Törley Gyula, Regényi Lajos, Vukov Márk, Szudárovics Lőrincz, Lendvay Mihály, Dulics Márk, Gabrics Alajos, Vujkovicz Czviin Pál s még több városatyja jelent meg az árverésen. Összesen 11009 korona folyt be a vételárakból, még pedig marhákból 3477, sertésekből 2457, juhokból 1347 és lovakból 3728 korona.

— Szabadságon. Létmányi Miklós központi pénztári ell. nő 6 heti szabadságát ma megkezdte. Távolléte alatt Lovas Mátás adóhivatali pénztári ellenőr Lovist pedig Ognjanov Milán adópénztári tiszt fogja helyettesíteni.

— Tanítóválasztás. Bajmoki tudósítónk írja: Az élőhalott Hankányi Lajos helyébe vasárnap választottak tanítót. Hankányi, akit tulságos lelkiismeretessége kergetett tavaly az örületbe, eleinte csendes visszavonultságban élt, került az embereket. Később azonban, körülbelül fél év előtt, teljes mértékben kitört rajta az örület úgy, hogy az örületek házába voltak kénytelenek hozzátartozói szállítani. Eddig helyettesítve volt, mert remélté, hogy felgyógyul, — de minthogy a szerencsétlen állapotja reménytelenné vált, — új választásról kellett gondoskodni. — Vasárnapra volt kitűzve a választás, egybe is gyűlt az iskolaszék Kuluncsics Miklós esperes-plébános elnöke mellett. Pályázó elegendő számmal akadt, személyesen azonban egy sem jelent meg. Kemény Simont, ki ez idén végezte el a bajai tanítóképzőt, választották meg.

— Figaro színpad az Otthonban. Méltó nagy érdeklődés mellett folytatja Szücs Laczi kitűnő varieté társulata az Otthonban kávéházban van.

dégszereplését. Az ujonan szerződött tagok valamennyien elsőrangú brettli specialitások és különösen a 7 éves kis hegedűművész bámulatra méltó ügyességével, amelylyel a vonót kezeli, első szereplésre kedvencévé lett a közönségnek. Az előadások méltán megérdemlik az orpheum kedvelők pártfogását.

— **Kuopatkin szegedi sógorsága.** A keletázsiai harctéren működő orosz hadak fővezére Kuopatkin tábornok egyike ma a világ legismertebbnevű katonáinak s alakja, tettei történelmileg fognak megörökíttetni. Nevezetes dolog, hogy a keletázsiai orosz hadak fővezérét családi összeköttetések szála fűzik Szeged város egyik tekintélyes családjához amennyiben Kuopatkin kideríthető sógorsági viszonyban van Rósa Izsó dr.-ral, a szegedi ügyvédi kamara és a zsidó hitközség elnökével. A sógorsági viszony a következőképpen jött létre. Ausländer Simon volt szegedi hitközségi elnöknek és nagybirtokosnak az egyik fia, Károly, körülbelül negyedszázaddal ezelőtt kiment Franciaországba s ott a Dreyfus czégnél talált alkalmazást. Zseniális üzletember volt s a cég megbízásából később hosszabb ideig tartózkodott Oroszországban. E tartózkodása alatt Tiflisben megismerkedett a Kuopatkin-családdal. — Ausländer Károly hódító külsejű ember amellyel igen meleg szívű is, s csakhamar szerelemre gyulladt a gyönyörű Kuopatkin leány, a tábornok nőtestvére iránt, aki viszonzta szerelmét. A dolog vége házasság lett s így Ausländer Károly Kuopatkin tábornokkal sógorsági viszonyba jutott. Ugyanő unokaöccse volt Rósa Izsó dr.-nak, aki ezek szerint aféle igazi magyar sógorságban van azzal a hadvezérrrel, akinek tenyerén van most keleti Oroszország sorsa.

— **Gazdasági kiállítás Királyhalmán.** Sikertült gyümölcs, szesz és állatkiállítást rendezett a szegedi királyhalmi gazdasági kör vasárnap az egyleti helyiségben. Kitüntetésben részesültek: Erdődi István, Csóke Pál, Koszó Péter, Dobó Mátyás, László Alajos. Oltványi István egész gyönyörű gulyát állított ki. A kiállítást társas vacsora követte, amelyen beszédet mondtak Szücs Mihály, Becsey Károly dr. és Rainer Ágoston.

— **Rendőri hírek.** Elveszett egy arany gyűrű két kis aszurban foglalt brillians kövel. A becsületes megtalálót kéri a károsult, hogy a gyűrűt a rendőrségnél szolgáltatassa át. — Alapfő vasuti ellenőr lakásáról ma ismeretlen tettes egy egykaru ezüst gyertyatartót elloptott.

— **Értesítés.** A helybeli izr. hitközség előljárósága ezúton tudatja az érdeklődőkkel, hogy a kibérletlen templomülések péntek déli 12 óráig mérsékelt árban az engesztelő ünnep napra bérbe vehetők.

— **Görvélykór** egy rettegett gyermekbetegség, még pedig nem annyira önmaga mint következményei miatt. Dr. Ziamssen, müncheni híres tanár ama kijelentése, hogy »gyermekkorban görvélyes, felnőtt korban tuberkulózis« nagyon is gyakran érvényesül. A görvélyt tehát minden erővel kell leküzdeni. Friss hegyi és tengeri levegőben hasznos gyógymódokat birunk, melyek támogatásul szolgál az ujonnan feltalált és orvosilag ajánlott »Sirolin.« Ezen kitűnő, gyermekek által szívesen vett és mindig jól emészített szirup használatánál még a legrosszabb városi levegőben keletkezett daganatok, szemgyulladások stb. is elenyésznek. Még a görvély-

kór nehéz eseteinél is a »Sirolin« fényes eredményeket ér el.

— **A budapesti meteorológiai intézet jelentése** 1904. szeptember 13-án. Hőemelkedés és legfőbb nyugaton elvélve némi eső várható.

Megégett munkáscsalád.

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt éjjel a hunyadmegyei Bukucsud községben, hol gondatlanság következtében egy öt tagból álló munkáscsalád vesztette életét. A szomorú eset részletei a következők:

Davidek Márton bányamunkás családjában nagy volt az öröm. Felesége egészséges fiúgyermekkel ajándékozta meg a férjét, ami Davideknek — tekintve, hogy eddig csak leánygyermekét születtek — nagy örömet okozott. A keresztelőt másnap meg is tartották s a keresztelőre összehívott vendégek este 8 órakor el is távoztak. Davidek a nagy örömtől nem elégedett meg az otthon tartott mulatsággal, a vendégek távozása után elment a kocsmába, ahonnan csak éjfél tájban tért haza.

Amint a szobába belepert, a lámpa csak gyéren világított, mert időközben a petroleum kiégett belőle. A részeg ember meg akarta tölteni a lámpát, miközben a petroleum tüzet fogott s a megrémült ember nemcsak a petróleumos üveget dobta el hanem a lámpát is ledöntötte s az égő petroleum szétloccsant a szobában, mitől Davidek ruhája s a beteg feksző feleségének az ágya és a másik két gyermek ágya is tüzet fogott.

Egyszerre lángborult az egész szoba. A beteg a szorongást kiugrott az ágyból, de az ijedtségtől összeesett. A részeg ember oltani akarta a tüzet, de közben a fojtó füsttől ő is elájult. A gyermekek sikoltozására felbredtek az ugyanabban a házban lakó szomszédok, akik rögtön befutottak Davidekéhez, de a nagy füsttől és tüztől csak jó későre tudtak behatolni a szobába s amikor nagynehezen a tüzet elloccsolták, Davideket, feleségét és három gyermekét teljesen összeégve találták. A törvényeseknek azonnal bejelentették az esetet, mely a hullák felboncolását elrendelte.

SZÍNHÁZ.

A színházpályázat eredménye. A színházunk 50 éves fenállásának alkalmából kiírt színházpályázat eredménye néhány nap múlva nyilvánosságra kerül. A Petőfi társaság kebeléből kiküldött bíráló bizottság vasárnap döntött a pályázati munkák fölött és még ezen a héten beérkezik a bizottság jelentése a város tanácsához.

— **Pesti Kecskemétre pályázott.** Szombat délután 5 órakor járt le a színházi pályázat Kecskeméten. Hatán pályáztak és pedig: Farkas (Forth) Ferenc dr., Horváth Arnold, Mádi (Moór) Pál, Moly Tamás dr., *Pesti Thász* Lajos és Szalkai Lajos. A döntés e hónap 19-én lesz.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

Tokió, szept. 13.

(Reuter.) Tegnap éjfélok Oyama tábornagy jelentése érkezett ide, a mely az orosz csapatok Jantai és Mukden melletti hadállásáról részle-

teket közöl. Eszerint jelentékeny lovas csapat áll Pinghajcse mellett, mintegy 24 angol mértföldnyi távolságban a Jantai állomástól keletre. Egy másik csapat Pinghajcsetől északra fekvő Pilingcsajt tartja megszállva. Huancsangtingből a Mukdentől keletre fekvő országút mellől lovascsapatokat jelentenek. Rumencusan közelében is, amelyet a japánok megszállva tartanak orosz lovascsapatok foglalt állást Kisebb lovascsapatok vannak Fancsiatumban, Uguuiban és Mensukufuban a Jantai és Mukden közötti vasut mentén. Ezek a csapatok valószínűleg összeköttetést tartanak fenn egymás között és az ellenséget szemmel kísérik.

Tokió, szept. 12.

Ma részletek érkeztek Kuroki tábornoknak augusztus 28 ikától szept. 3 ig folytatott harci műveleteiről. Ezen idő alatt a csapatok állandóan a legnagyobb nélkülözések közepette küzdöttek, minthogy az oroszok Kuroki seregének a fősereggel való összeköttetési vonalát elvágták. A csapatok 24 órán át étlen-szomjan voltak és kénytelenek voltak egy kis száritott rizsszel beérni. Az augusztus 30 iki Susiko melletti éjjeli ütközetben az oroszok fényzórákat használtak, hogy a területet megvilágítsák. Ez alkalommal iszonyu tüzelést intéztek a japán állásokra. Szerdán este a japánok, miután az oroszok támadását visszaverték, elfoglalták a Jantai bányák közelében fekvő dombláncot, amely Tajaotól nyugatra vonul el. A következő napon a japánok 16 ágyuval támadták meg az oroszokat, akik erősítéseket kaptak. A japánok Piensiku mellett álló hadoszlopukat Piantacsuhoz tolták előre. Itt egy csapatot hagytak hátra, ők maguk nyugatra nyomultak előre.

TÁVIRATOK.

Tengerészek lázadása.

Fiume, szept. 13. Az „Andromeda” nevű négy árbocos angol vitorlászajó matrózai közül nyolcat valami szabálytalanság miatt a szolgálatból elbocsátottak. Ezek bosszút forralva a hajó tisztjei ellen, tegnap este váratlanul a hajón termettek, amelynek parancsnoka távol volt. A matrózok az ügyeletes tisztet és a szakácsot szidalmazták s a szakácsot tettleg is bántalmazták. *A szakács önvédelemből revolvért rántott és annak mind a hat töltését a matrózokra lötte. Egyet szíven talált s az rögtön meg is halt,* egy másikat négy lövéssel halálosan megsebesített. A hatóság erélyes vizsgálatot indított. Ez az a hajó, melynek parancsnoka Fiumébe jövet a tengerbe ugrott s ottveszett.

Az albán lázadás.

Budapest, szept. 13. Konstantinápolyból jelentik: Sakir pasa kosovói váli, ki ezidőszent Priszrendben tartózkodik, mindeddig eredmény nélkül tárgyal a lyumaakkal. Ezek ugyanis közvetlenül a yildiztól kérnek választ követeléseikre. A katonaság megerősítésére két zászlóalj érkezett Priszrendbe. Az a belgrádi hír, hogy az albánok a Becsani kólostor közelében fekvő falu összes keresztén lakosságát lemészárolták, nem nyert megerősítést. A hír valószínűtlen, mert Sakir basa legutóbbi ipeki tartózkodása alkalmával Becsani falvában is hátragyott egy csapat különítményt.

Arnauták támadása.

Budapest, szept. 13. Cettinyéből táviratozzák: A Mokra Planina mel-

lett újabb incidens történt. Arnauták megtámadtak montenegrói pásztorokat, de miután ezek segínyt kaptak visszaűzték őket. Egy pásztor megsebesült. Két arnauta elesett, egy megsebesült.

Fiume nagy kölcsöne.

Fiume, szept. 13. Fiume város pénzügyi bizottsága tegnapi ülésében tárgyalta a belügy és a pénzügyminiszter rendeletét, mely szerint a belügy és pénzügyminiszter hajlandó a várostól kért kedvezményeket azaz a kölcsönkötvények adó- és bélyegmentességét, valamint ovadékképességét a törvényhozásnak javaslatba hozni, ha a város a kölcsön első részlete 13 millió korona kötvényeinek kibocsátási feltételeit teljesíti. Ezek a feltételek a kölcsön kezelésére, ellenőrzésére, a beruházások keresztülvitelére, a fogyasztási adók emelésére és jövőbeli ügykezelésére vonatkoznak. A kölcsön külön kezelendő. Az ellenőrző bizottságban a kormány közege s szerepel. A város leküti összes ingatlanait. A kötvények a tőzsdén jegyzendők. A mai ülésen a tárgyalás tovább folyik.

Az építőmunkások sztrájkja.

Budapest, szept. 13. Az építőmunkások kizárása ügyében a mesterek délelőtt az egyesületben ülést tartottak, de ebben semmi lényeges nem történt; mindössze tudomásul vették, hogy Iglórol. Nagyváradról és Szegedről érkeztek üdvözlő táviratok, melyekben kitartásra buzdítják a mestereket. Az egyesület most várja a miniszter elhatározását. — Ma egész délelőtt Jakabffy bizottsági tag tárgyalta Lode Rezső iparfelügyelővel; értekezésük délig nem ért véget. A főváros tanácsa a tárggyal eddig nem foglalkozott. Dr. Erőss Sándor műépítész járt magánál a miniszternél, aki megígérte, hogy kezébe veszi az ügyet. A miniszter egyben meg is bizta Csóka osztálytanácsost, hogy szerezzen információkat és tegyen előterjesztést.

A francia kulturháború.

Budapest, szept. 13. Párisból jelentik: A szabadkőműves-páholyok közgyűlése feliratot intézett Combes miniszterelnökhöz, amelyben meleg rokonszenvének s teljes bizalmának ad kifejezést. A felirat egyszersmind felhívja a miniszterelnököt arra, hogy a megkezdett harcban tartson ki továbbra is és védelmezze meg a köztársaságot a klerikalizmus ellen és vigye keresztül a politikai és katonai, az adó és szociálpolitikai reformokat. Végül arra kéri a felirat a miniszterelnököt, hogy tárgyalassa a kamarában az egyháznak az államtól való elválasztását és a munkásnyugdíj-pénztárakról szóló törvényt.

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Irta: Dugovics Imre. 16.

Néhány ujnóra lehetett a földtől a tör, mikor a janicsár a vadállat dühével szájával kapott Blagojó arca felé, hogy harapással kábítsa. E mozdulatban karjának feszültsége vesztett. Blagojó felhasználta e pillanatot. Meggömbült derékkal ugrott hátra és rántott egyet a janicsáron, aki a következő pillanatban arccal bukott a földre. Ugyanebben a pillanatban lett szabad Blagojó jobb keze. A tör egy villanással csapott a janicsár nyakába. Blagojó is befejezte a küzdelmet.

Csak most lépett Blagojóhoz Zsenó, hogy némán kezét szorítson vele.

— Zsenó, lihegte Blagojő a janicsárok holttesteire mutatva, a Sztára planina vojvodája akarta így.

— Elhiszem. De ez a két holttest nem győzi le a bizalmatlanságomat. A vojvoda nem tudhatta mi hirt vittek volna ezek a küszkendili pasának. Mért nem görbül meg annak a másik két janicsárnak egyetlen hajszála sem? Mert a vojvoda hírét viszik Küszkendilbe.

— Jól van, Zsenó. A jövő majd igazol mindent. Most ezt a két holttestet kell az utról eltakaritanunk.

Éles, messzehallatszó fütytyel jelezte Blagojő két társuknak, hogy elhagyhatják őrhelyeiket. Nem soká kellett rájuk várni. Vágtatva jöttek a lefolyt küzdelem színhelyére. Mikor a holttesteket eltemették, Blagojő Drágánhoz fordult.

— Drágán, neked most haladéktalanul Küszkendilbe kell menned. A janicsárok fegyvereit bizonyoságképen magaddal viszed. A pasának még ma este meg kell tudnia, hogy a két janicsár meghalt. Könyű dolgod lesz. Valamelyik hánba betérsz s elmeséled, hogy az uton vértócsák mellett találtad a fegyvereket. Arra, hogy a törökök vallatását megvárd, nincs szükséged. Rád nézve rosszul végződhetnek a vallatás.

Egy ideig beszélgettek még a bajtársak, s azután Drágán a hegynek föl, a három bajtárs pedig a völgy felé lovagolt. A szűk ut felett az ég szürkése már szétfoszlott. Világos kékség borult a rengeteg fölé, fényvel engedve sejtetni, hogy kelet felől a nap elérte már a láthatár szélét, s sugarainak fénye áthatja az egész vidéket borító sejtethetetlen magasságu légóceant. A bükkök koronáinak leveleire tapadt esőcseppek szivárványos ragyogása a kipihent, az esőtől felüdült természet elemeinek enyelgését hirdette. És ebben az érthetetlen, imádatra kényszerítő nagyságban az emberek lelke még nemességükben is kinzó vágyakkal, vad gyűlölettel volt telítve.

(Folyt. köv.)

Vendéglő megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy helyben a **Nemzeti Casino** épületben levő

nyilvános

vendéglőt

átvettem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg **diszesen berendezve** és átalakítva

1904. szept. hó 15-én

ünnepélyesen megnyitom.

A midőn ezt a n. é. közönségnek tisztelettel tudomására adom nem mulaszthatom el, hogy b. figyelmét fel ne hívjam **elsőrendű erdélyi magyar és francia könyvhámra, kiváló jó és tiszta ételeimre, naponta friss csapolású magyar részvénysörre.**

E téren szerzett sok évi tapasztalataim biztositani fogják a n. é. közönséget, hogy mindenki a legjobb és legpontosabb kiszolgálásban fog részesülni.

Nagyközönség b. pártfogását kérve, maradok hazafias tisztelettel

Ürmösy Boldizsár,

a Nemzeti Casino vendéglőse.

Havi előfizetések ebéd, vacsora 20 frt.

1653/904. eln. sz.

Pályázati hirdetés.

Szabadka sz. kir. város Mária-Valéria kórházában — lemondás folytán egy 1200 korona évi fizetéssel, lakás, fűtés, világítás és élelmezéssel javadalmazott alorvosi állás jövén üresedésbe, arra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket — Schmausz Endre főispán urnál Szabadkán, legkésőbb **f. évi szeptember hó 21-ének d. u. 5 órájáig** annál is inkább nyujtsák be, mert ezen időn tul érkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Pályázóktól megkívántatik az egyetemes orvostudori oklevél, hosszabb kórházi vagy klinikai gyakorlat és nőtlenség. Műtői oklevél a pályázónak előnyt biztosit. Az alorvos, ki a kórházban köteles lakni, az első segélynyújtást kivéve, orvosi magán-gyakorlatot nem folytathat.

Szabadkán, 1904. szept. hó 7-én.

Dr. Biró Károly,
polgármester.

11917/904. tan. sz.

Hirdetés.

Szabadka sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a városi épületek, közbiztonsági hid és a palicsi gépház fűtésére a f. évi téllal kezdődő egy évi időtartamra szükséges mintegy 50—60 vagon jó minőségű, lehetőleg hazai szén szállítására **f. évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órákor** a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében árlejtés fog tartatni. Az árlejtésben résztvenni óhajtok tartoznak zárt irásbeli ajánlataikat az árlejtés megkezdéseig a városi tanács iktató hivatalánál benyujtani s mellé 1000 korona készpénzt, avagy ily értékű óvadékképes értékpapirt b. nappenzül csatolni. Az árlejtés egyéb feltételei a hivatalos órák alatt a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Szabadkán, 1904. szept. 13-án.

A városi tanács.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér. Vastag betűkből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. — Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kíván:

Butort,
Zongorát,
Bort,
Gyümölcsöt,

Gabonát,
Üzletet,
Műhelyt,
Lakást,

Üzleti helyiséget
Nyaralót,
Birtokot,
Házat,

vagy a ki

valamely betölteni kíván, legbiztosabban ér célt, ha igénybe veszi

„Bácsme gyei Napló“

kis hirdetési rovatát.

Bácsme gyei Napló

ára 2 fillér kapható:

Vig Zsigm. Sándor
könyv és papir kereskedésében főtér.

Heumann Mór
könyv és papir kereskedésében főtér.

Meznerics József
fűszer és csemege üzletében honvéd laktanya mellett

Tenner B.
d. hán tozsde és játékaru üzletében Kossuth-u.

Erdélyi D. és Társa

dohány nagytozsde

Kossuth utca

Beck Sándor

fűszer és liszt üzlete a

törvényszékkal szemben.

Herezl József

fűszer- és liszt üzlete

Petőfi-utca sarkán.

Krécsi A. Nándor

könyv és papir kereskedésében Deák-u.

Gerber Jakab

dohánytozsde és esztergályos üzletében Kossuth-u.

Nojések Géza
fűszer és csemege üzletében Damjanich és Bercsényi utca sarkán.

PALICSON

Monozel Mihály

fűszer és csemege üzletében

Spitzer és Klein

fűszer és csemege üzletében Rudics-u.

Kiadóhivatalunkhoz intézett levelek csakis blyeggel továbbíthatnak.

Hölgyek kik volnának hajlandók egy csinos fiatalember ismeretségét elfogadni, azok irjanak „Vidéki“ jellegű alatt a kiadóba. 495

Nem annyira szépet, mint inkább kellemes és művelt izr. leányt, esetleg fiatal özvegyet venne feleségül egy tisztességes fiatal ember Csakis pénzzel rendelkezők pályázhatnak. Levelek „Zentári“ j. alatt a kiadóba intézendők. 496.

Zentáról szeretnék nőszülni, én egy tisztességes és jó modoru ref iparos vagyok. Levelet, esetleg arcképet „Jó modoru“ j. alatt a kiadóhivatalába kérek. 497.

Több butorozott szoba azonnal, esetleg elsőjéttől kezdve kiadó. Cimek a kiadóba megtudhatók. 479

Ellátást nyerhet 2—3 ur egy jobb családnál. Cim a kiadóban. 446.

Egy jó menetelő 10 év óta fenálló fűszerkereskedő házzal együtt más válat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban. 498.

Fiatal könyvelő állást, esetleg irodai foglalkozást keres. Cim a kiadóban. 499.

Egy Wertheim szekrény és egy álló íróasztal eladó. Megtekinthető VIII. kör. Jókai-u 788. Özv. Szabados Jánosnál. 500.

Egy jó karban levő házat keresek bérbre vagy megvételre. Cim a kiadóban. 501.

Fiatal fűszeres segéd kerestetik Mezőrics József fűszerkereskedőnél, honvéd laktanya mellett. 488

Koreshmát keresek átvételre esetleg megvételre. Cim a kiadóhivatalban 492.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül.

Manhattan porral.

megtérül. 100 klg. 50 kor., 50 klg. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 koronáért küldünk postán és bérmentve utánvétellel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhesen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: Manhattan Electrophor Vállalat Bpest, VIII., Aggteleki-u. 15.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhízlatni, aki tehénitől és kecskétől több és jobb minőségű tejet akar, aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egy szóval aki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan

HALLATLAN KEDVEZMÉNY

Pártos Hermannál!

Bármily óra rendes javítása 2 évi jótállás mellett 75 kr.

Egy óra üveg frt —.10

Inga óra 4 frttól feljebb

Egy pontosan járó ébresztő óra 1.50

Arany gyűrűk 2 frttól feljebb

Valódi nickel zsebórák 3 frttól feljebb

Arany függők 1 frttól feljebb

Kétfedelű ezüst zsebórák 5.50 fe jebb

különféle árban.

Valódi tajték pipák 1.50 feljebb. Javitó műhely aranyműves és ékszer munkákban.

JAVÍTÁSOK GYORSAN! S PONTOSAN KÉSZÍTTETNEK.

Photo-email képek készítése arany-, ezüst- és dublé keretben. Mindenféle ékszer munkák ujjonnan elkészítése jutányosan.

Kol?

Kladek és Hamburger

készülnek a legszebb

könyvnyomdájában nyomtatványok.